

Vergaderjaar 1998–1999

26 439

Goedkeuring van de op de 26 juli 1995 te Brussel tot stand gekomen Overeenkomst opgesteld op grond van Artikel K.3 van het Verdrag betreffende de Europese Unie inzake het gebruik van informatica op douanegebied (Trb. 1995, 287); van het op 26 juli 1995 te Brussel tot stand gekomen Akkoord betreffende de voorlopige toepassing tussen een aantal Lid-Staten van de Europese Unie van de op basis van Artikel K.3 van het Verdrag betreffende de Europese Unie opgestelde Overeenkomst inzake het gebruik van informatica op douanegebied (Trb. 1995, 288); en van het op 29 november 1996 te Brussel tot stand gekomen Protocol, opgesteld op grond van Artikel K.3 van het Verdrag betreffende de Europese Unie, betreffende de prejudiciële uitlegging, door het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen, van de Overeenkomst inzake het gebruik van informatica op douanegebied (Trb. 1997, 39)

Nr. 4

VERSLAG

Vastgesteld 26 mei 1999

¹ Samenstelling:

Leden: Schutte (GPV), Reitsma (CDA), Rosenmöller (GL), Van Zijl (PvdA), Van Gijzel (PvdA), voorzitter, Witteveen-Hevinga (PvdA), Voûte-Droste (VVD), Noorman-den Uyl (PvdA), Giskes (D66), Kamp (VVD), Marijnissen (SP), Crone (PvdA), Van Dijke (RPF), Bakker (D66), De Vries (VVD), De Haan (CDA), ondervoorzitter, Stroeken (CDA), Patijn (VVD), Van Beek (VVD), Balkenende (CDA), Vendrik (GL), Bos (PvdA), Remak (VVD), Wijn (CDA) en Kuijper (PvdA).

Plv. leden: Van der Vlies (SGP), Verburg (CDA), Harrewijn (GL), Smits (PvdA), Duijkers (PvdA), Koenders (PvdA), Balemans (VVD), Van Oven (PvdA), Schimmel (D66), Hofstra (VVD), De Wit (SP), Kalsbeek-Jasperse (PvdA), Hoekema (D66), Van Walsem (D66), Wilders (VVD), Dankers (CDA), Van der Knaap (CDA), Blok (VVD), Weekers (VVD), Bijleveld-Schouten (CDA), Rabbae (GL), Van Dok-Van Weele (PvdA), Hessing (VVD), Van den Akker (CDA) en Timmermans (PvdA).

De vaste commissie voor Financiën¹, belast met het voorbereidend onderzoek van bovenstaand wetsvoorstel, heeft de eer als volgt verslag uit te brengen van haar bevindingen. Onder het voorbehoud dat de regering de vragen en opmerkingen in dit verslag afdoende zal beantwoorden, acht de commissie de openbare behandeling van het voorstel van wet voldoende voorbereid.

Algemeen

Het wetsvoorstel Regels inzake de bescherming van persoonsgegevens (WBP) zal, indien het door beide Kamers wordt aangenomen, de Wet Persoonsregistraties (WPR) vervangen. Op een aantal punten brengt de WBP verandering in de bestaande privacywetgeving. Eén van de veranderingen is dat de WBP ziet op de verwerking van gegevens, terwijl de WPR eerder ziet op de verzameling van gegevens. De leden van de PvdA-fractie missen in de onderhavige memorie van toelichting een uitleg van de regering over in hoeverre deze veranderingen in wetgeving gevolgen kunnen hebben voor het onderhavige wetsvoorstel en de toepassing van de douane-overeenkomst (tractatenblad 1995 nr. 287.)

De WBP is gebaseerd op de Europese richtlijn van 23 november 1995 (PbEG L 281) over de bescherming van persoonsgegevens. Hiermee is binnen de Europese Gemeenschap een gemeenschappelijk rechtsgebied op het gebied van de bescherming van persoonsgegevens tot stand gebracht. Kan de regering uiteen zetten of, en zo ja, hoe dit wetsvoorstel en de douane-overeenkomst voldoen aan de materiële vereisten van deze richtlijn?

De leden van de VVD-fractie hebben met interesse kennis genomen van het wetsvoorstel inzake de goedkeuring van de overeenkomst, akkoord en protocol en het gebruik van informatica op het douanegebied. Zij vragen zich af dit wetsvoorstel niet eerder aan de Tweede Kamer aangeboden had kunnen worden, aangezien de overeenkomst in kwestie dateert van 26 juli 1995.

De leden van de CDA-fractie nemen met instemming kennis van de voorstellen tot verbetering en intensivering van de samenwerking bij de controle en opsporing van inbreuken op de nationale wetgeving betreffende gevoelige goederen die een bedreiging kunnen vormen voor de volksgezondheid, de openbare zedelijkheid en veiligheid, onder andere drugs en wapens. Hiermede is een juridisch kader geschapen ten behoeve van de ontwikkeling van een specifiek instrument ter verbetering van de gegevensuitwisseling, het DIS, Douane Informatie Systeem. Hierdoor moet een snelle en betrouwbare gegevensuitwisseling mogelijk worden tussen de douanediens ten van de lidstaten van de Europese Unie.

Deze leden hebben kennis genomen van de langdurige procedure in deze, gezien de opstelling van het Verenigd Koninkrijk. Zij achten het van groot belang dat bedoelde gegevensuitwisseling op korte termijn tot stand kan komen en ondersteunen de daartoe aangewezen instanties en de te volgen procedures.

De leden van de fractie van D66 hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel inzake het gebruik van informatica op douanegebied. Zij hebben bij het onderhavige de volgende vragen en opmerkingen.

Deze leden vragen de regering of en zo ja op welke wijze, het Financieel Expertise Centrum betrokken is bij de in de DIS-overeenkomst geregelde samenwerking tussen de douanediens ten bij de voorkoming, opsporing en bestrijding van inbreuken op de nationale wetgeving.

Het Douane Informatiesysteem

De leden van de VVD-fractie hebben kunnen lezen dat het Douane Informatie Systeem (DIS), voortbouwt op het reeds bestaande communicatiesysteem SCENT. Dit systeem zal bestaan naast een soortgelijk systeem dat dient ter bestrijding van inbreuken op nationale wetten. Op basis van de memorie van toelichting, zo merken deze leden op, zullen beide systemen strikt gescheiden functioneren wat betreft opslag en raadpleging van de gegevens. Aangezien met betrekking tot de toegang tot beide systemen het Douane Informatie Centrum (DIC) de bevoegde nationale autoriteit is, hoe zullen beide systemen strikt gescheiden kunnen functioneren?

Ook de leden van de CDA-fractie vragen de regering hoe kan worden gegarandeerd dat raadpleging van gegevens vertrouwelijk blijft en dat toegang en raadpleging strikt gescheiden blijven. Welke andere organisaties kunnen toegang krijgen tot de gegevens?

De leden van de fractie van D66 vragen de regering eveneens op welke wijze wordt gegarandeerd dat de opslag en raadpleging van gegevens voor het communautaire DIS en het systeem van de DIS-overeenkomst strikt gescheiden zullen functioneren. Het DIS is gericht op specifieke douanegegevens ten aanzien van verdachte zendingen, vervoermiddelen, methoden en goederenstromen. Ondanks deze opsomming in de memorie van toelichting is het de leden van de D66-fractie onduidelijk wanneer opslag van gegevens plaatsvindt. Vindt opslag plaats bij iedere grenspassage, of vindt opslag plaats bij een bepaald soort vervoermiddelen en/of goederenstromen? Worden deze gegevens opgeslagen als een verdachte zending wordt waargenomen, of worden gegevens opgeslagen om beter te kunnen bepalen of er wel of geen sprake is van een verdachte zending of methode? Zij verzoeken de regering hier nader op in te gaan en daarbij aandacht te besteden aan de mogelijkheden dat de gegevens herleidbaar zijn tot personen en/of bedrijven, alsmede aan de mogelijkheid dat de technische structuur van het DIS wordt gekoppeld aan systemen die gericht zijn op persoonsgebonden informatie. In dit verband verzoeken de leden van de fractie van D66 de regering ook uiteen te zetten hoe het onderhavige wetsvoorstel zich verhoudt tot het (in behandeling zijnde) wetsvoorstel Wet bescherming persoonsgegevens (25 892).

Het verheugt deze leden dat er bepalingen zijn opgenomen die het personen mogelijk maken inzicht te krijgen in de over hen opgeslagen informatie. Bij de artikelsgewijze toelichting gaan zij hier nader op in.

Kosten DIS

De leden van de fractie van D66 vernemen graag van de regering of zij verwacht dat het aantal verzoeken om informatie door invoering van het intergouvernementele DIS zal wijzigen. Zo ja, heeft dit invloed op de personele ondersteuning bij de douane en de belastingdienst? Verwacht de regering op termijn niet een meeropbrengst doordat uit het DIS en de DIS overeenkomst minder inbreuken op nationale wetgeving plaatsvinden? In hoeverre heeft het opbrengstelement een rol gespeeld in de besluitvorming over de instelling van het DIS?

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 5

In artikel 5 van de overeenkomst is neergelegd onder welke beperkte omstandigheden persoonsgegevens mogen worden vastgelegd, zo constateren de leden van de PvdA-fractie. Op blz. 8 van de memorie van toelichting staat: «Het is niet de bedoeling een databank op te richten van personen die verdacht zijn of zijn geweest en namen in te voeren zonder dat daarvoor zeer gegronde redenen en aanwijzingen zijn.» Is het niet zo dat ook al is het niet de bedoeling dit automatisch zal gebeuren als persoonsgegevens worden vastgelegd? Enige systematiek is immers gewenst.

Artikel 7

Bij de toelichting op artikel 7 hebben de leden van de VVD-fractie kennis kunnen nemen van de mogelijkheid dat internationale of regionale organisaties toegang kunnen krijgen tot het DIS. Deze leden vragen hoe de regering tegenover deze mogelijkheid staat.

De leden van de fractie van D66 merken op dat lid 3 de mogelijkheid biedt dat internationale of regionale organisaties toegang krijgen tot het DIS

mits de lidstaten daartoe unaniem een protocol bij de DIS overeenkomst sluiten. Wordt overwogen om toegang te verlenen aan de Wereld Douane Organisatie? Welke andere organisaties kunnen op afzienbare termijn in aanmerking komen?

Artikel 8

Artikel 8 van de overeenkomst maakt het mogelijk om verzamelde gegevens in het kader van het DIS voor andere doeleinden te gebruiken. In de memorie van toelichting wordt opgemerkt dat dit alleen zal mogen indien het informatie betreft die een lidstaat zelf heeft ingevoerd in het DIS. Zien de leden van de PvdA-fractie het goed dat het in het algemeen mogelijk is om gegevens – die verzameld zijn in het kader van het DIS – ook voor andere doeleinden te gebruiken? Welke doeleinden worden hiermee dan bedoeld? Kan de regering enkele voorbeelden geven? (blz. 11)

De gegevens die in het DIS zijn ingevoerd, mogen alleen gebruikt worden om de doelstelling van het Verdrag te bereiken, zo hebben de leden van de VVD-fractie kunnen lezen bij de toelichting op artikel 8. In dit verband vragen zij welke bevoegde autoriteiten er in de andere Lidstaten zijn en willen zij graag kennismaken van de lijst met deze bevoegde autoriteiten.

De leden van de D66 fractie willen vervolgens weten of ook zal worden getoetst aan de richtlijn om te bepalen of toestemming aan een andere lidstaat kan worden gegeven om de door Nederland ingevoerde gegevens te laten gebruiken voor andere doeleinden. Volgens deze leden is het niet uitgesloten dat andere lidstaten onderdelen van wetgeving met betrekking tot de bescherming van persoonsgegevens anders benadrukken dan Nederland. Waarom toetst de regering niet aan de Nederlandse Wet bescherming persoonsgegevens? Hoe gaat de regering om met situaties waarin wetgeving inzake bescherming van persoonsgegevens van een andere lidstaat een «lager» niveau heeft dan de Nederlandse wetgeving ter zake? Kunnen voorbeelden gegeven worden van zeer strenge veiligheidsmaatregelen die op dergelijke situaties van toepassing kunnen zijn?

Artikel 9

Het DIC is in Nederland de bevoegde autoriteit. Deze autoriteit kan maatregelen nemen om aan de bepalingen van de DIS-overeenkomst te voldoen, zo heeft de VVD-fractie bij toelichting op artikel 9 kunnen lezen. Welke maatregelen kan het DIC in dergelijke gevallen nemen en hoe verhouden deze te nemen maatregelen zich in de organieke structuur, in het bijzonder tot de Directie Douane te Rotterdam?

Artikel 12

De leden van de fractie van D66 willen graag weten wat er gebeurt met gegevens die ten onrechte zijn opgeslagen. Worden deze vernietigd, of worden die automatisch naar een beperkt toegankelijk deel van het systeem overgebracht?

Artikel 13

Het DIS werkt met een centraal gegevensbestand. Artikel 13 lid 3 van de overeenkomst bepaalt dat de lid-staten het DIS moeten beschouwen als een nationaal gegevensbestand. De leden van de PvdA-fractie begrijpen de reden voor deze bepaling, maar vragen zich af hoe dit praktisch gezien moet worden. Een douane-instantie zal niet altijd belang hebben bij het

feit dat het DIS onder nationale, Nederlandse wetgeving valt. Hoe is te controleren dat het DIS uitsluitend wordt geraadpleegd als dit volgens nationale wetgeving is toegestaan? (blz. 10)

Artikel 14

De leden van de fractie van D66 verzoeken de regering toe te lichten hoe dit artikel, waarin is bepaald dat het in iedere lidstaat onrechtmatig is om persoonsgegevens uit het DIS te gebruiken voor andere doeleinden dan die van het DIS, zich verhoudt met artikel 8 waarin is bepaald dat gegevens uit het DIS ook gebruikt mogen worden voor andere doeleinden mits toestemming is verkregen van de lidstaat die de gegevens heeft ingevoerd.

Artikel 15

Is de adviserende rol voor de Registratiekamer zoals opgenomen in de Wet bescherming persoonsgegevens, voldoende nu zowel opslag van gegevens als besluit tot kennisneming van persoonsgegevens door belanghebbende bij de uitvoerende macht ligt? Dient de adviserende rol niet te worden opgewaardeerd in een beslissende bevoegdheid, zo vragen de leden van de fractie van D66.

Controle-autoriteit persoonsgegevens

Invoering van deze wet zal gevolgen hebben voor het College bescherming persoonsgegevens, zo constateren de leden van de PvdA-fractie. Is dit College in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze rond dit wetsvoorstel naar voren te brengen? Hoeveel extra werk zal invoering van het wetsvoorstel voor de Registratiekamer naar verwachting met zich meebrengen? De leden van de PvdA-fractie geven de regering in overweging wel extra middelen toe te kennen aan het College indien zijn taken worden uitgebreid. (blz. 19)

Tevens, zo merken de leden van VVD-fractie op, zal er een Gemeenschappelijke Controleautoriteit worden ingesteld. Wie zullen er namens Nederland en namens de andere Lidstaten zitting hebben in deze Gemeenschappelijke Controleautoriteit?

Ook de leden van de CDA-fractie vragen op welke wijze Nederland deelneemt aan de Gemeenschappelijke Controleautoriteit. Het Schengen Informatie Systeem (SIS) is primair gericht op persoonsgebonden informatie, zo vervolgen deze leden, het DIS op specifieke douanegegevens over verdachte zendingen, vervoermiddelen, methoden en goederenstromen. Bestaat er een relatie tussen beide systemen?

De voorzitter van de commissie,
Van Gijzel

De griffier van de commissie,
Janssen